

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

Ε΄ Δημοτικού

Η Σοφή της έκθεσης:

1) Πρόλογος

2) Κυρίως θέμα

3) Επίλογος

Αγαπητά μου παιδιά,

Καλή σχολική χρονιά! Είστε πλέον στην Ε΄ Δημοτικού. Ένα ακόμα σκαλί ανεβήκατε στο σχολείο συνεχίζοντας το μαγικό ταξίδι σας στη γνώση, που άρχισε κάποια χρόνια πριν... Φέτος θα έρθετε σε επαφή με καινούρια βιβλία, τα οποία θα σας διδάξουν πολλά, μα πάνω απ' όλα θα γνωρίσετε νέα κείμενα και θα ασχοληθείτε με τον τρόπο που αυτά «χτίζονται», το λεξιλόγιο που χρησιμοποιούν και τη λειτουργία τους.

Στο τεύχος που κρατάτε στα χέρια σας δίνονται οδηγίες για τον τρόπο με τον οποίο θα δομήσετε σωστά μια παράγραφο, με στόχο να μπορέσετε στο τέλος να δημιουργήσετε το δικό σας κείμενο. Παράλληλα, δίνονται τα είδη των κειμένων και σχεδιαγράμματα που θα σας βοηθήσουν να γράψετε με ευκολία για οποιοδήποτε θέμα σας ζητηθεί. Στο τέλος του βιβλίου, υπάρχουν σημειώσεις και οδηγίες για να μάθετε να γράφετε σωστά την περίληψη ενός κειμένου, δηλαδή να αναφέρεσθε στο κεντρικό του θέμα με λίγα λόγια.

Εσείς, με όρεξη και χωρίς φόβο για τα τυχόν λάθη, ακολουθήστε τις συμβουλές που σας δίνονται και θα διαπιστώσετε πως σύντομα θα φτάσετε στον στόχο, που είναι η δημιουργία ενός ολοκληρωμένου κειμένου.

Καλό ταξίδι, λοιπόν!

Με εκτίμηση
Φωτεινή Μαγκουσάκη
Δασκάλα των Εκπαιδευτηρίων

Το να γράψουμε μια καλή έκθεση δεν είναι και τόσο εύκολη υπόθεση. Χρειάζεται προσοχή, προσπάθεια, ικανότητα, γνώση και σκέψη. Έχοντας διαβάσει προσεχτικά το θέμα για να το καταλάβουμε, γνωρίζοντας τα τρία μέρη στα οποία χωρίζεται η έκθεση (πρόλογος, κύριο θέμα, επίλογος) και με το σχεδιάγραμμα σαν οδηγό, δε θα ξεφύγουμε από το θέμα μας.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ

Η έκθεση αποτελείται από παραγράφους, κατάλληλα τοποθετημένες και ενωμένες μεταξύ τους, ώστε να δίνουν ένα πλήρες νόημα. Η παράγραφος αναφέρεται σε μια κύρια ιδέα, έχει δηλαδή ένα θέμα. Επίσης, αποτελεί το δομικό υλικό που θα χρησιμοποιήσουμε για την ανάπτυξη της έκθεσης. Πρέπει, λοιπόν, πρωτίστως να γνωρίζουμε τη δομή και τους τρόπους ανάπτυξης μιας παραγράφου.

Η παράγραφος είναι μια μικρογραφία έκθεσης. Η θεματική περίοδος αντιστοιχεί στον πρόλογο, οι λεπτομέρειες αντιστοιχούν στο κύριο θέμα και η κατακλείδα αντιστοιχεί στον επίλογο. Η διαφορά τους είναι ότι στην παράγραφο αναπτύσσεται μια μόνο ιδέα, ενώ μια έκθεση περιλαμβάνει πολλές παραγράφους, όπου αναπτύσσονται περισσότερες από μία ιδέες.

• Η ΔΟΜΗ ΤΗΣ ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΥ

Η παράγραφος αποτελείται από τρία μέρη: τη θεματική περίοδο, τις λεπτομέρειες και την κατακλείδα.

α) Θεματική περίοδος

Βρίσκεται στην αρχή της παραγράφου και εκφράζει με σαφήνεια και συντομία το θέμα που θα αναπτύξουμε στη συγκεκριμένη παράγραφο.

Τρόποι έναρξης μιας θεματικής πρότασης:

- «Λίγοι θα διαφωνήσουν με την άποψη ότι...»
- «Είναι γνωστό ότι...»
- «Δεν υπάρχει αμφιβολία...»
- «Θα ήταν πλάνη αν υποστήριζε κανείς ότι...»
- «Είναι γεγονός ότι...»
- «Είναι σαφές ότι...»
- «Είναι ευρύτατα εδραιωμένη η άποψη...»
- «Δύσκολο, αν όχι αδύνατο, θα ήταν να αντιτεθεί κανείς στην άποψη...»
- «Ελάχιστοι θα μπορούσαν να αρνηθούν ότι...»
- «Αποτελεί πραγματικότητα το γεγονός ότι...»
- «Υποστηρίζεται συχνά ότι...»
- «Λέγεται συχνά ότι...»

Συνδεδετικές λέξεις - φράσεις που συνδέουν τη θεματική πρόταση με τις λεπτομέρειες

- «Ειδικότερα...»
- «Πράγματι...»
- «Πιο συγκεκριμένα...»
- «Αναλυτικότερα...»
- «Γι' αυτό λοιπόν...»
- «Με άλλα λόγια...»
- «Έτσι...»
- «Αρχικά...»
- «Στην περίπτωση αυτή...»
- «Είναι αλήθεια ότι...»

β) Λεπτομέρειες

Εδώ κάνουμε την ανάπτυξη ή την ανάλυση της θεματικής περιόδου. Δίνουμε τις λεπτομέρειες, τις πληροφορίες γύρω από το θέμα της παραγράφου. Η ανάπτυξη καθορίζεται από τη θεματική περίοδο. Αν, δηλαδή, στη θεματική περίοδο ζητείται μια αφήγηση, στις λεπτομέρειες θα αφηγηθούμε. Αν ζητείται περιγραφή, θα περιγράψουμε. Συνήθως στην αφήγηση παρεμβάλλεται περιγραφή και στην περιγραφή αφήγηση. Στις λεπτομέρειες χρησιμοποιούμε παραδείγματα, κάνουμε συγκρίσεις, δίνουμε αποτελέσματα. Παραθέτουμε γνώσεις, εμπειρίες, ιδέες, συναισθήματα. Παρουσιάζουμε επεισόδια της καθημερινής ζωής. Κάθε σκέψη πρέπει να τοποθετείται στην κατάλληλη θέση, ώστε να υπάρχει λογική αλληλουχία και ομαλή μετάβαση από το προηγούμενο στο επόμενο.

γ) Κατακλείδα

Είναι η πρόταση με την οποία κλείνει η παράγραφος. Δεν είναι πάντοτε απαραίτητη (είναι, δηλαδή, προαιρετική). Συνοψίζει όσα προαναφέρθηκαν. Διατυπώνει κάποιο συμπέρασμα ή ευχή.

Ενδεικτικοί τρόποι έναρξης της κατακλείδας

- «Συνοψίζοντας μπορούμε να επισημάνουμε...»
- «Αβίαστα, λοιπόν, συνάγεται/βγαίνει το συμπέρασμα...»
- «Γίνεται, επομένως, εύκολα αντιληπτό...»
- «Εύκολα, λοιπόν, μπορεί ο καθένας να συμπεράνει...»
- «Εύκολα, λοιπόν, οδηγούμαστε στο συμπέρασμα...»
- «Συμπερασματικά, έχει καταστεί σαφές...»

• ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

«Τα βάσανα του Βάνκα»

Σου γράφω τα βάσανά μου, παππού. Χθες το αφεντικό με μάλωσε, γιατί εκεί που κουνούσα το μωρό με πήρε ο ύπνος. Την άλλη βδομάδα πάλι η κυρά μου είπε να καθαρίσω μια ρέγγα κι εγώ άρχισα από την ουρά. Και τότε μου την έφερε στο κεφάλι. Αγαπημένε μου παππού, για όνομα του Θεού, κάνε μου μια χάρη: πάρε με από δω, πάρε με στο σπίτι, δεν αντέχω άλλο.

(Άντον Τσέχωφ - Ο Βάνκας - δασκευή)

«Κωμικά επεισόδια στο σχολείο»

Η ζωή στο σχολείο μου, όσο κι αν φαίνεται περίεργο, είναι πολύ διασκεδαστική για μας τους μαθητές. Κατά καιρούς συμβαίνουν διάφορα ευτράπελα επεισόδια που μας κάνουν να γελάμε πολύ. Πιο συγκεκριμένα, έχουμε βγάλει κάποια αστεία παρατσούκλια στους καθηγητές μας, τα οποία χρησιμοποιούμε μόνο μεταξύ μας. Για παράδειγμα, τον μαθηματικό τον φωνάζουμε «Αίνστάιν» και τη φιλόλογο «Κυρία εντούτοις», επειδή της αρέσει να χρησιμοποιεί συχνά αυτή τη λέξη. Μια φορά, όμως, μια μαθήτριά ξεχάστηκε και πάνω στην αγωνία της να πει μάθημα αποκάλεσε τη φιλόλογο με το παρατσούκλι της. Στην αρχή όλοι παγώσαμε, αλλά μόλις είδαμε την καθηγήτριά μας να χαμογελά και να αντιμετωπίζει το αστείο μας με χιούμορ βάλαμε ξαλαφρωμένοι τα γέλια.

«Η σημασία της καθόδου των Δωριέων στον ελλαδικό χώρο»

Τα αποτελέσματα της δωρικής εισβολής δεν άργησαν να φανούν. Όπου εγκαταστάθηκαν οι Δωριείς, σταμάτησε κάθε πρόοδος, η τέχνη οπισθοδρόμησε και οι άνθρωποι ξαναγύρισαν στις πρωτόγονες συνθήκες. Τα αγγεία τώρα είναι χοντροειδή και μεγάλα με άτεχνες παραστάσεις ή απλά γεωμετρικά σχήματα εν αντιθέσει προς τα κομψά του Μινωιτών και των Μικηναίων με τις φυσικότερες παραστάσεις. Επιπλέον η θαλασσοκρατία πέρασε στα χέρια των Φοινίκων, ενώ συγχρόνως ακολούθησαν κύματα μεταναστεύσεων προς τα νησιά του Αιγαίου Πελάγους και τα μικρασιατικά παράλια.

ΠΩΣ ΓΡΑΦΟΥΜΕ ΜΙΑ ΕΚΘΕΣΗ

- Το σχεδιάγραμμα μιας έκθεσης

Πολλές φορές, όταν έρχεται η ώρα να γράψουμε μια έκθεση, αισθανόμαστε μια στενοχώρια, μια αμηχανία και μας βασανίζει το ερώτημα: «Πώς ν' αρχίσω, πώς να προχωρήσω, πώς να τελειώσω την έκθεσή μου;». Κι όμως, δεν υπάρχουν θέματα δύσκολα όταν ξέρουμε καλά τις ενέργειες που πρέπει να κάνουμε προτού αρχίσουμε την ανάπτυξή τους.

Η πρώτη μας δουλειά - μόλις μας δώσουν το θέμα - είναι να το μελετήσουμε καλά, πολλές φορές, για να το κατανοήσουμε. Έτσι, δε θα κινδυνεύουμε να ξεφύγουμε από αυτό, όπως συμβαίνει καμιά φορά. Εδώ είναι σημαντικό να κάνουμε ερωτήσεις στον δάσκαλο εάν υπάρχουν απορίες ή σημεία στην εκφώνηση που δεν καταλαβαίνουμε ακριβώς.

Στη συνέχεια, πρέπει να συγκεντρώσουμε το υλικό που θα χρειαστεί για την ανάπτυξη του θέματός μας. Το υλικό μπορούμε να το πάρουμε, ανάλογα με το θέμα, από την Ιστορία, από την καθημερινή ζωή, από το φυσικό περιβάλλον, από την κοινωνία, από τα βιώματά μας κ.λπ. Έπειτα, το υλικό αυτό θα το ταξινομήσουμε, για να είναι έτοιμο για την ανάπτυξη του θέματός μας.

Έχοντας, λοιπόν, αυτά υπόψη μας, θα φτιάξουμε ένα σχεδιάγραμμα, έναν σκελετό της έκθεσης, σ' ένα πρόχειρο χαρτί. Εκεί, με σύντομες προτάσεις ή ακόμα και λέξεις, θα καταγράψουμε τα κυριότερα σημεία του θέματός μας. Αυτά θα αποτελέσουν τη βάση πάνω στην οποία θα αναπτύξουμε κατόπιν τα κυριότερα νοήματα, τις λεπτομέρειες και καθετί που σχετίζεται με το θέμα μας. Όλα αυτά θα είναι τοποθετημένα με μια λογική σειρά (χρονική, τοπική ή αιτιολογική), ώστε η έκθεσή μας να μην έχει κενά, να έχει συνοχή και συνέχεια και ν' αποτελεί ένα τέλειο και ολοκληρωμένο σύνολο.

π.χ. «Περιγράψω το σχολείο μου»

• Η δομή της έκθεσης

Η έκθεση χωρίζεται σε τρία μέρη: τον πρόλογο, το κυρίως θέμα και τον επίλογο.

Ο **πρόλογος**, που έχει έκταση μιας παραγράφου, είναι η αρχή της έκθεσής μας και παρέχει στον αναγνώστη μια πολύ σύντομη ενημέρωση πάνω στο θέμα, το οποίο θα αναπτύξουμε. Όπως μια ωραία βιτρίνα μάς προδιαθέτει πάντα ευχάριστα σ' ένα κατάστημα που επισκεπτόμαστε, έτσι λειτουργεί κι ένας ωραίος πρόλογος. Μας κερδίζει, αιχμαλωτίζει την προσοχή μας και μας βάζει εύκολα και αβίαστα στο θέμα. Μας προκαλεί το ενδιαφέρον και την επιθυμία να διαβάσουμε ή να ακούσουμε και την υπόλοιπη έκθεση. Πολλές φορές μπορούμε να γράψουμε έναν ωραίο πρόλογο χρησιμοποιώντας μια εντυπωσιακή φράση σχετική με το θέμα μας ή κάποια στροφή ενός σχετικού ποιήματος ή μια σχετική παροιμία ή τέλος κάποιο παράδειγμα από την Ιστορία ή την καθημερινή ζωή, που να έχει όμως στενή σχέση με το θέμα μας.

Το **κυρίως θέμα** είναι ο κορμός της έκθεσής μας. Σ' αυτό θα αναπτύξουμε σε όλο το πλάτος και το βάθος το θέμα μας. Προσπαθούμε να μην αφήσουμε εκτός τίποτα που να έχει σχέση με το θέμα μας. Προσπαθούμε να εξαντλούμε το καθετί από κάθε πλευρά. Δεν πρέπει να μένουν σκοτεινά σημεία ή να παραλείπουμε απαραίτητα πράγματα. Δε χρειάζονται βέβαια οι φλυαρίες ή οι άσκοπες επαναλήψεις. Το κυρίως θέμα συνήθως έχει έκταση από δύο παραγράφους και πάνω.

Ο **επίλογος** είναι το τελευταίο μέρος της έκθεσής μας. Εκεί εκφράζουμε τα γενικά συμπεράσματά μας για το θέμα μας, όπως το αναπτύξαμε στο κύριο μέρος του. Μπορούμε να εκφράζουμε ακόμα τη γενική μας εντύπωση ή να βγάζουμε ένα διδάγμα ή να δίνουμε κάποια προτροπή ή ευχή. Ο επίλογος πρέπει να είναι το καταστάλαγμα της προσπάθειάς μας και να έχει τις καλύτερες προτάσεις μας (να είναι, δηλαδή, καλαίσθητος και εντυπωσιακός). Ο επίλογος έχει συνήθως έκταση μιας παραγράφου.

ΜΙΚΡΑ ΜΥΣΤΙΚΑ ΓΙΑ ΜΙΑ ΚΑΛΗ ΕΚΘΕΣΗ

- 1) Δεν ξεχνάμε να αφήνουμε παραγράφους όταν αλλάζει το νόημα.
- 2) Προσέχουμε να μην κάνουμε ορθογραφικά λάθη.
- 3) Κάνουμε ωραία και ευανάγνωστα γράμματα, για να φαίνεται όμορφο το γραπτό μας.
- 4) Προσπαθούμε να χρησιμοποιούμε στο γραπτό μας σχήματα λόγου (παρομοιώσεις, προσωποποιήσεις και μεταφορές), κοσμητικά επίθετα, σύνθετες λέξεις και διαλόγους (δίνουν στο γραπτό μας ζωντάνια και ξεκουράζουν τον αναγνώστη από τη μονοτονία του μονολόγου).
- 5) Προσέχουμε να βάζουμε σωστά τα σημεία στίξης (κόμμα, τελεία, ερωτηματικό, θαυμαστικό, παύλες κ.λπ.).
- 6) Χρησιμοποιούμε διαρθρωτικές λέξεις και εκφράσεις για να ενώσουμε τις προτάσεις μεταξύ τους καθώς και την κάθε παράγραφο με την προηγούμενή της.
- 7) Αφού τελειώσουμε την έκθεσή μας, τη διαβάζουμε και την ξαναδιαβάζουμε με μεγάλη προσοχή, για να δούμε αν έχουμε ορθογραφικά ή εκφραστικά λάθη.

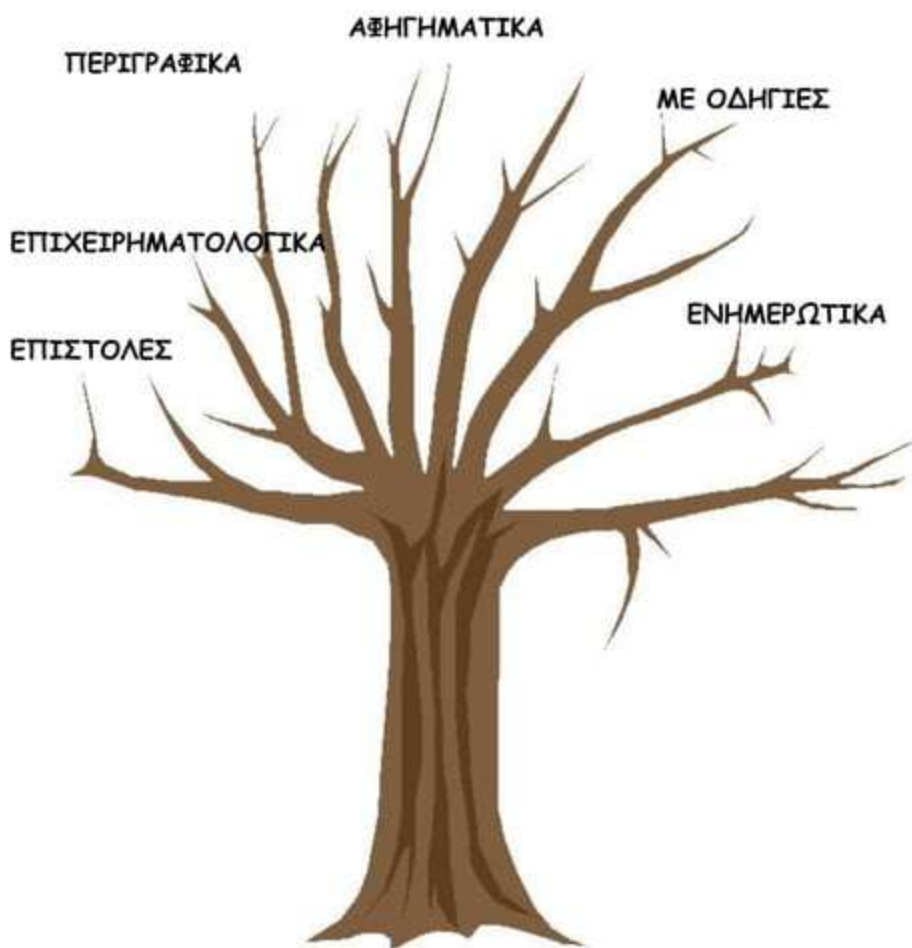
Διαρθρωτικές λέξεις και εκφράσεις:

- όταν θέλουμε να αναλύσουμε τη θεματική πρόταση: πιο συγκεκριμένα, πιο αναλυτικά, όσον αφορά
- όταν θέλουμε να πούμε με χρονική σειρά τα γεγονότα: αρχικά, στην αρχή, στη συνέχεια, έπειτα, επίσης, ακόμα, επιπλέον, μετά από αυτό, σύντομα, επιπροσθέτως, συγχρόνως, ταυτόχρονα, προηγουμένως, ακολούθως, μεταξύ των άλλων, εν τω μεταξύ, εκτός από αυτά, όχι μόνο αλλά και, κατά τη διάρκεια, στο τέλος, τελικά
- όταν θέλουμε να δώσουμε έμφαση: αξίζει ακόμα να σημειωθεί, εξάλλου, το πιο σημαντικό απ' όλα, εξίσου σημαντικό, είναι αξιοσημείωτο, θα ήθελα να σας επιστήσω την προσοχή
- όταν θέλουμε να αναφερθούμε στην αντίθετη πλευρά: αντιθέτως, από την άλλη πλευρά, στον αντίποδα (= στην απέναντι πλευρά), ωστόσο, εντούτοις, όμως, αλλά, παρόλο που
- όταν θέλουμε να καταλήξουμε σε ένα συμπέρασμα: επομένως, συνεπώς, άρα, λοιπόν, ως εκ τούτου, από τα παραπάνω συμπεραίνει κανείς ότι... , συμπερασματικά, έτσι, με άλλα λόγια,

ΤΑ ΕΙΔΗ ΤΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ

Ανάλογα με το νόημα ενός κειμένου, το λεξιλόγιο που χρησιμοποιείται σε αυτό, το ακροατήριο στο οποίο απευθύνεται αλλά και τον σκοπό για τον οποίο γράφεται, διακρίνουμε πολλά διαφορετικά είδη κειμένων.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ: Σε ένα περιγραφικό κείμενο περιγράφουμε ένα πρόσωπο, ένα ζώο, ένα κτίριο, ένα αντικείμενο κ.ά.

ΑΦΗΓΗΜΑΤΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ: Σε ένα αφηγηματικό κείμενο αφηγούμαστε μια σειρά από φανταστικά ή πραγματικά γεγονότα.

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ: Ενημερωτικά κείμενα είναι οι μικρές αγγελίες, τα διαφημιστικά φυλλάδια, αφίσες για θέατρα ή μουσικές παραστάσεις κ.ά.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΟΛΟΓΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ: Στα κείμενα με επιχειρήματα εκφράζουμε την άποψή μας για κάτι ή προσπαθούμε να πείσουμε κάποιον για κάτι.

ΜΕ ΟΔΗΓΙΕΣ: Σε ένα κείμενο με οδηγίες παρουσιάζονται με μια συγκεκριμένη σειρά σχεικά βήματα ή συμβουλές.

ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ: Χρησιμοποιούμε τις επιστολές (γράμματα) για να επικοινωνήσουμε με ανθρώπους που βρίσκονται μακριά μας.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

A) ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΟΣΩΠΟΥ

1^η παράγραφος: Όνομα, ηλικία, επάγγελμα, πώς - πού τον/τη γνωρίσαμε, σχέση που έχουμε μαζί του;

2^η παράγραφος: Εξωτερική εμφάνιση

- σωματικά χαρακτηριστικά και ντύσιμο: ανάστημα, παχύς-ιά ή αδύνατος-η, κορμοστασιά - στάση σώματος, ρούχα που του αρέσουν να φοράει (εάν έχουν κάποια ιδιαιτερότητα)
- χαρακτηριστικά προσώπου: πρόσωπο, μέτωπο, μάτια, μύτη, στόμα, σαγόνι, μαλλιά
- χαρακτηριστικές κινήσεις: βάδισμα, τρόπος ομιλίας, ντύσιμο

3^η παράγραφος: Ο χαρακτήρας του/της

- πώς συμπεριφέρεται στους ανθρώπους που συναναστρέφεται
- αρετές και ελαττώματα: καλός, ευγενικός, περιποιητικός, σοβαρός, πρόθυμος, συμπαθητικός, ψυχρός, νευρικός, φλύαρος
- οι συνήθειές του/της

4^η παράγραφος: Οι σχέσεις μας με τον άνθρωπο που περιγράφουμε. Στιγμές και περιστατικά που περάσαμε μαζί του.

5^η παράγραφος: Γενικές κρίσεις και εντυπώσεις για το συγκεκριμένο πρόσωπο. Τι σκέφτομαι και τι αισθάνομαι γι' αυτόν-ή; Κάποια ευχή;

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ**ΘΕΜΑ: «Ο καλύτερός μου φίλος»**

Όλοι έχουμε ανάγκη στη ζωή μας από έναν καλό φίλο. Ένα έμπιστο άτομο με το οποίο να μοιραζόμαστε τις ανησυχίες μας, τα όνειρά μας, τις χαρές και τα προβλήματά μας. Ο δικός μου καλύτερος φίλος είναι ο Κωνσταντίνος. Γνωριστήκαμε από την πρώτη κιόλας μέρα του σχολείου, όταν τυχαία καθίσαμε στο ίδιο θρανίο κι από τότε γίναμε αχώριστοι.

Είναι ένα ψηλό παιδί, με μαύρα μαλλιά και μαύρα μάτια. Όταν κάνουμε μάθημα, φοράει τα γυαλιά του για να βλέπει στον πίνακα επειδή έχει λίγη μειωπία. Έχει κανονικό βάρος για την ηλικία του, όμως εγώ κι ο φίλος μας ο Άγγελος του τσιμπάμε συχνά τα μάγουλά του που τόσο μας αρέσουν. Ευτυχώς, δεν τον ενοχλεί αυτή η κίνησή μας και όλοι μαζί γελάμε.

Ο Κωνσταντίνος είναι πολύ ευγενικός με όλους και καλοσυνάτος. Επίσης, είναι φοβερός πλακατζής και κατορθώνει πάντα να μου φτιάχνει το κέφι με τα αστεία του. Αυτό μάλιστα που με κάνει να τον θαυμάζω ακόμα πιο πολύ είναι η προστατευτικότητα που δείχνει στη μικρή του την αδελφούλα, που πάει Α' δημοτικού. Την αγαπάει πολύ και πάντα στα διαλείμματα φροντίζει να πάει να τη βρει και να δει αν χρειάζεται κάτι.

Καθημερινά περνάμε ατελείωτες ώρες μαζί. Τα απογεύματα συνηθίζουμε να βγαίνουμε στη γειτονιά και να παίζουμε ποδόσφαιρο ή κρυφτό με τα υπόλοιπα παιδιά ή να κάνουμε βόλτες με τα ποδήλατά μας. Ακόμα, συζητάμε τα προβλήματά μας και του εμπιστεύομαι όλα τα μυστικά, όπως άλλωστε κάνει κι αυτός.

Αγαπώ πολύ τον φίλο μου και, όποτε πηγαίνουμε διακοπές το καλοκαίρι στα χωριά μας ή σε κάποιο νησί, δεν παραλείπουμε να έχουμε σχεδόν καθημερινή επικοινωνία μέχρι να βρεθούμε και πάλι από κοντά. Εύχομαι να μείνουμε φίλοι για μια ζωή.

Αμαλία Ζώνη: Μαθαίνω να γράφω σωστές εκθέσεις - Γ' Δημοτικού
Αθήνα - Σαββάλας

B) ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΤΙΡΙΟΥ

Στην περιγραφή κτιρίου ακολουθούμε μια συγκεκριμένη σειρά. Ξεκινάμε περιγράφοντας απ' έξω προς τα μέσα, από τα πιο μεγάλα στα πιο μικρά, από τα κοντινά στα μακρινά, από τα ψηλά στα χαμηλά.

1^η παράγραφος: Ποιο είναι το όνομα του κτιρίου; Σε ποια περιοχή βρίσκεται; Πότε χτίστηκε; Για ποιο λόγο; Υπάρχει κάτι που το κάνει να ξεχωρίζει; Πώς ξέρω το κτίριο αυτό;

(δίνουμε στοιχεία για την ιστορία του κτιρίου μόνο αν γνωρίζουμε)

2^η παράγραφος: Πώς είναι το κτίριο εξωτερικά;

(πώς είναι το μέγεθός του, πόσους ορόφους έχει, είναι μονοκατοικία ή πολυκατοικία, η ηλικία του, χρώματα, το πιο εντυπωσιακό στοιχείο πάνω του, από ποια υλικά είναι φτιαγμένο, πώς είναι ο χώρος γύρω του ή τι υπάρχει στη γειτονιά όπου βρίσκεται το κτίριο)

3^η παράγραφος: Πώς είναι το κτίριο εσωτερικά;

(Φανταζόμαστε ότι πρόκειται να ξαναγήσουμε στο κτίριο αυτό κάποιον που δεν το έχει δει ποτέ. Γι' αυτό ξεκινάμε από την κεντρική πόρτα/είσοδο και με χρήση τοπικών προσδιορισμών και επιρρημάτων προσπαθούμε να περιγράψουμε το εσωτερικό του κτιρίου σαν να περπατάμε από δωμάτιο σε δωμάτιο.)

4^η παράγραφος: Ποιες είναι οι σκέψεις και τα συναισθήματα που μου προκαλεί το κτίριο;

Επίθετα και ουσιαστικά: καινούριο και μοντέρνο, παραδοσιακό, αλουμινένια παράθυρα, μεγάλη ξύλινη πόρτα, παραδοσιακά έπιπλα, άνετοι χώροι, φωτεινές/ευήλιες αίθουσες, μαρμάρινη σκάλα, μπρούτζινα χερούλια, όμορφη και λιτή διακόσμηση, πολύχρωμες ταπετσαρίες, χειροποίητα χαλιά, ζωηρά βαμμένοι τοίχοι, ψηλά ταβάνια, πολυώροφο, διώροφο κ.λπ., μεγάλη αυλή με πλακόστρωτο, αποθήκη, γκαράζ, τσάρα, άνετες βεράντες, παρτέρια με λουλούδια, κεντρική είσοδος, πολυκατοικία, μονοκατοικία, κήπος, πέτρινο,τσιμεντένια σκάλα, ευρύχωρα δωμάτια

Ρήματα: είναι χτισμένο, βρίσκεται, μου αρέσει, μου προκαλεί εντύπωση, με ευχαριστεί, με συγκινεί, μου προκαλεί ενθουσιασμό, μου προκαλεί συγκίνηση, ξυπνά αναμνήσεις, δε βλέπω την ώρα να, με κάνει να νιώθω θαλαπωρή...

Τοπικοί προσδιορισμοί: στο κέντρο της πόλης, κοντά στην αγορά, κοντά σε πεζόδρομο, κοντά στην κεντρική πλατεία, απέναντι από ένα σούπερ μάρκετ, κοντά σε μια παραδοσιακή ταβέρνα, δίπλα σε ένα βιβλιοπωλείο (φαρμακείο, αρτοποιείο κ.λπ.)

ΠΡΟΣΟΧΗ: Ο χρόνος που θα χρησιμοποιήσω είναι κυρίως ο ενεστώτας.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ**ΘΕΜΑ: «Η εταιρεία όπου εργάζεται ο μπαμπάς μου»**

Ο μπαμπάς μου εργάζεται σε μια μεγάλη πολυεθνική εταιρεία που βρίσκεται στην περιοχή της Γλυφάδας. Είναι ένα ψηλό και πολύ επιβλητικό κτίριο, που βρίσκεται σε έναν από τους κεντρικότερους δρόμους της Αθήνας, στην οδό Αγγέλου Μεταξά.

Είναι το ψηλότερο κτίριο της περιοχής με τους πιο πολλούς ορόφους. Φτιαγμένο από τσιμέντο, γυαλί και ασφάλι, ξεχωρίζει από το μοντέρνο στυλ του και τα τεράστια παράθυρα που κάνουν τον εσωτερικό του χώρο ζεστό και φωτεινό. Στην κεντρική είσοδο του κτιρίου υπάρχει ένα ειδικό φυλάκιο από το οποίο ο φύλακας ελέγχει ποιος μπαίνει και ποιος βγαίνει εκεί. Γύρω γύρω από το κτίριο βλέπεις έναν όμορφο κήπο με παρτέρια, γεμάτα πολύχρωμα λουλούδια και ξύλινα διακοσμητικά πεζούλια. Η σκάλα που οδηγεί στους ορόφους του κτιρίου είναι μαρμάρινη και στριφογυριστή, ενώ στο ισόγειο υπάρχει ένας μεγάλος και μοντέρνος ανελκυστήρας.

Το γραφείο του μπαμπά μου βρίσκεται στον τέταρτο όροφο. Στο ίδιο γραφείο εργάζονται ακόμα δύο συνάδελφοι του πατέρα μου. Είναι ένας ευρύχωρος και φωτεινός χώρος, ενώ η διακόσμησή του είναι απλή και καλόγουστη. Ειδικά στον που ανεβοκατεβαίνουν με ειδικό μηχανισμό βρίσκονται σε όλα τα παράθυρα και το ανοιχτό πράσινο χρώμα τους ταιριάζει τέλεια με τα όμορφα, χειροποίητα χαλιά που βρίσκονται στο δάπεδο.

Το γραφείο που εργάζεται ο μπαμπάς μου είναι φτιαγμένο από ξύλο οξιάς και βρίσκεται ακριβώς δίπλα σε ένα από τα παράθυρα. Απέναντι από το γραφείο του, στα αριστερά, υπάρχει μια πολυθρόνα κι ένας διθέσιος καναπές. Στα δεξιά υπάρχουν δύο βιβλιοθήκες και δύο μεγάλες συρταριέρες, όπου ο μπαμπάς μου αρχειοθετεί τα έγγραφά του. Τέλος, πάνω στο γραφείο υπάρχει ένας ηλεκτρονικός υπολογιστής, ένας εκτυπωτής, ένα σκάνερ και φυσικά το τηλέφωνο, για να συνομιλεί με τους πελάτες του.

Όποτε πηγαίνω με τον μπαμπά στο γραφείο του, νιώθω τρελή χαρά γιατί είναι ένας υπέροχος χώρος που σε κάνει να νιώθεις θαλπωρή και ευχαρίστηση.

[\(https://www.pdf-archive.com/2016/11/13/untitled-pdf-document-3/preview/page/4/\)](https://www.pdf-archive.com/2016/11/13/untitled-pdf-document-3/preview/page/4/)

Γ) ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΖΩΟΥ

1^η παράγραφος: Πότε και πώς το αποκτήσαμε; Είναι δικό μας ή ανήκει σε άλλον και το παρατηρήσαμε; Ποιο είναι το είδος του και σε ποια οικογένεια ανήκει;

2^η παράγραφος: Εξωτερική περιγραφή
(το σώμα του: μεγάλο ή μικρό, το ύψος του, το χρώμα του, η ουρά του, τα πόδια του, τα μάτια του, τα αυτιά του, τα δόντια του, πώς είναι το τρίχωμά του και τα μουστάκια του (αν έχει)

3^η παράγραφος: α) Συνήθειες του ζώου
(καλές ή κακές, ιδιαίτερες ικανότητες, προτερήματα, ελαττώματα)
β) Χρησιμότητα και ωφέλεια απ' το ζώο
(π.χ. Πιστός σύντροφός μας και φύλακας του σπιτιού. Μας δίνει το γάλα, το τυρί, το βούτυρο, το κρέας του)

4^η παράγραφος: Δεσμοί μαζί του. Διάφορα περιστατικά.

5^η παράγραφος: Εντυπώσεις και συναισθήματα για το ζώο. Ευχές.

Παράδειγμα

ΘΕΜΑ: «Το αγαπημένο μου ζώο»

Το καλοκαίρι, συνήθως, πηγαίνω στο νησί του παππού μου, στην Ανάφη. Εκεί περνώ πολύ όμορφα, γιατί παίζω ξέγνοιαστα, αλλά πάνω απ' όλα συναντώ τον κυρ Μέντιο, το γαϊδουράκι που έχει ο παππούς για να τον βοηθάει στις δουλειές. Μεγαλώσαμε μαζί και τον γνωρίζω από τότε που γεννήθηκε.

Ο κυρ Μέντιος έχει ξεπεράσει τα 10 χρόνια και έχει λίγες άσπρες τρίχες στα φρύδια του. Είναι μετρίου αναστήματος κι έχει πολύ δυνατά πόδια. Το σώμα του είναι αδύνατο και καλύπτεται από κοντές τρίχες στο χρώμα της στάχτης. Έχει μεγάλο κεφάλι με δύο πανέξυπνα μάτια και δύο μικρά αυτιά, που τα κουνάει συνέχεια, σαν να σε χαιρετά. Το πιο όμορφο στοιχείο πάνω του, όμως, είναι η ουρά του, που είναι κοντή και φουντωτή στην άκρη. Η ουρά αυτή είναι πολύτιμη για τον κυρ Μέντιο, γιατί μ' αυτή διώχνει τις ενοχλητικές μύγες το καλοκαίρι.

Γενικά είναι ένας ξεχωριστός γαϊδάρακος, που του αρέσουν οι βόλτες στα στενά δρομάκια του νησιού. Χαιρετά όταν τον αναγνωρίζουν οι κάτοικοι, μικροί και μεγάλοι, και τον χαιρετούν κι αυτός με τη σειρά του κουνά τ' αυτιά του. Εκείνο που του αρέσει περισσότερο απ' όλα είναι όταν το απογευματάκι, γυρίζοντας από το αμπέλι, ο παππούς περνά από την πλατεία και τότε όλα τα παιδιά τρέχουμε να ανέβουμε στην πλάτη του για να μας πάει βόλτα. Φαίνεται

πως διασκεδάζει με τις χαρούμενες φωνές και τα χάρδια μας. Όταν, όμως, κάποιος από μας θέλει να πάει βόλτα ενώ δεν είναι η σειρά του κι αρχίζουν οι τσακωμοί, ο κυρ Μέντιος θυμώνει, στυλώνει τα πόδια και δεν κουνιέται όσο κι αν τον παρακαλάμε. Ο μόνος που μπορεί να τον κάνει να αλλάξει γνώμη και να συνεχίσει τον δρόμο για το σπίτι είναι ο παππούς, αφού ξέρει την αδυναμία που του έχει. Αρκεί ένας γλυκός λόγος του παππού ή και ένα λουκουμάκι, στις δύσκολες περιπτώσεις, κι ο κυρ Μέντιος σηκώνεται και παίρνει τον δρόμο του γυρισμού.

Κάθε καλοκαίρι που πηγαίνω στο νησί, περνάω απίθανα. Συνήθως πηγαίνουμε βόλτα στο αμπέλι του παππού ή κρύβομαι πίσω από τα λαχανικά και ο κυρ Μέντιος σκύβει το όμορφο κεφάλι του για να με ξετρυπώσει. Ένα απόγευμα του περασμένου καλοκαιριού, καθώς γυρίζαμε οι δυο μας, ο κυρ Μέντιος πάτησε μια πέτρα κι έχασε την ισορροπία του. Χωρίς να το καταλάβω, βρέθηκα στο έδαφος κι ένιωσα έναν δυνατό πόνο στον ώμο. Το γαϊδουράκι μας προσπάθησε να με βοηθήσει να σηκωθώ βάζοντας για στήριγμα τη μουσούδα του αλλά οι προσπάθειές του δεν είχαν κανένα αποτέλεσμα. Τότε, του είπα να πάει να φωνάξει τον παππού. Εκείνο με κατάλαβε και ύστερα από λίγη ώρα το είδα να επιστρέφει με τον παππού, που ήταν πολύ ανήσυχος. Μου έδωσε πρόχειρα το χέρι για να μείνει σταθερό, με ανέβασε στον κυρ Μέντιο και με πήγε στο Κέντρο Υγείας. Εκεί μου έδεσαν το χέρι και μου είπαν πως θα έπρεπε να το κρατήσω ακίνητο για μια βδομάδα. Όταν βγήκα, έδωσα ένα γλυκό φιλί στο μέτωπο του κυρ Μέντιου, γιατί χάρη σε αυτόν είχε τελειώσει η περιπέτειά μου με τον καλύτερο τρόπο.

Αγαπώ πολύ τα ζώα αλλά ο κυρ Μέντιος είναι η αδυναμία μου και τον νιώθω σαν έναν πολύ καλό μου φίλο. Μου αρέσει που είναι τόσο υπομονετικός και καλοσυνάτος. Μακάρι να μπορούσαμε να περνάμε περισσότερο χρόνο μαζί.

Δ) ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΝΟΣ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟΥ

1^η παράγραφος: Πού και πότε έγινε το περιστατικό που πρόκειται να περιγράψουμε; Ποια πρόσωπα πήραν μέρος σε αυτό;

2^η παράγραφος: Πώς άρχισε το περιστατικό; Πώς εξελίχθηκε με χρονολογική σειρά και ποια ήταν τα αίτια που το προκάλεσαν; Πώς τελείωσε;

3^η παράγραφος: Ποια ήταν η τύχη των προσώπων που πήραν μέρος; Αποτελέσματα του περιστατικού για μας και τους άλλους.

4^η παράγραφος: Συναισθήματα (φόβος, αγωνία, χαρά, ενθουσιασμός, ψυχραιμία, ελπίδα, θαυμασμός, πίκρα...) και προσωπικές σκέψεις.

Παράδειγμα**ΘΕΜΑ: «Ένα αστείο περιστατικό»**

Κάθε χρόνο συνηθίζουμε να πηγαίνουμε το Πάσχα στο χωριό του παππού μου, που βρίσκεται λίγο πιο έξω από τη Θεσσαλονίκη. Πέρυσι, που είχαμε πάει για μια βδομάδα, μου συνέβη ένα πολύ αστείο περιστατικό, καθώς ήμουν με την παρέα μου, που θα το θυμάμαι για πάντα.

Ήταν απόγευμα. Εγώ κι οι φίλοι μου βγήκαμε στη γειτονιά για να παίξουμε μπάλα. Το πρωί είχε βρέξει και, όπως ήταν φυσικό, το οικόπεδο που παίζαμε ήταν γεμάτο λασπόνερα, όμως αυτό δε μας εμπόδισε καθόλου. Την ώρα, λοιπόν, που το παιχνιδι είχε φουντώσει για τα καλά, παραπάτησα κι έπεσα με τα μούτρα μέσα σε μια λακούβα γεμάτη λάσπη.

Τότε, όλοι σταμάτησαν το κυνηγητό της μπάλας κι άρχισαν να γελάνε και να ξεφωνίζουν. Το πρόσωπό μου ήταν σχεδόν καλυμμένο από τη λάσπη και αυτό ήταν σίγουρα ένα πολύ αστείο θέαμα. Εγώ τα έχασα τελείως και στην αρχή ένιωσα ντροπή που με έδειχναν όλοι και γελούσαν. Στη συνέχεια, όμως, βλέποντας πόσο διασκεδάζαν οι φίλοι μου, με πήραν κι εμένα τα γέλια κι άρχισα μάλιστα να κάνω και διάφορες αστείες γκριμάτσες.

Ακόμα και σήμερα, κάθε φορά που βγαίνουμε να παίξουμε, θυμόμαστε αυτό το αστείο περιστατικό και ξεσπάμε σε γέλια.

E) ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΚΔΡΟΜΗΣ - ΠΕΡΙΠΑΤΟΥ - ΤΑΞΙΔΙΟΥ

1^η παράγραφος: Πότε έγινε η εκδρομή; (άνοιξη, χειμώνα...) Πού έγινε; (σε βουνό ή θάλασσα, σε κατασκήνωση, σε αρχαιολογικό χώρο, σε πόλη ή χωριό, στο εξωτερικό κ.ά.) Με ποιους πήγαμε; (με φίλους, με το σχολείο, με την οικογένεια κ.λπ.)

2^η παράγραφος:

α) Προετοιμασίες (προμήθειες με τα απαραίτητα τρόφιμα και ρούχα)

β) Συναισθήματα (ενθουσιασμός, αγωνία, ανυπομονησία, φόβος μήπως ο καιρός είναι βροχερός και αναβληθεί η εκδρομή κ.ά.)

3^η παράγραφος: α) Αναχώρηση (μεταφορικό μέσο που χρησιμοποιήθηκε)

β) Διαδρομή (περιγραφή τοπίων, δρόμων, πώς ήταν ο καιρός...)

γ) Σκηνές και επεισόδια από τη διαδρομή (τραγουδία, γέλια κ.λπ.)

4^η παράγραφος: Άφιξη στον προορισμό (περιγραφή του μέρους, τι βλέπουμε, τι ακούμε, τι μυρίζουμε, τι γευόμαστε, τι κάνουμε και πώς περνάμε), σκηνές και στιγμιότυπα.

5^η παράγραφος: Τι έγινε στον γυρισμό; Εντυπώσεις, σκέψεις και συναισθήματα από την εκδρομή.

ΘΕΜΑ: «Περιγράψω μια εκδρομή στο δάσος»

Ήταν ένα ηλιόλουστο κυριακάτικο πρωινό. Από την προηγούμενη μέρα είχαμε κανονίσει με μερικούς φίλους να πάμε εκδρομή στο κοντινό δάσος και να περάσουμε εκεί ευχάριστα τη μέρα μας. Η εκδρομή αυτή με είχε ξεσηκώσει κυριολεκτικά και περίμενα με λαχτάρα να ξημερώσει εκείνη η μέρα.

Το βράδυ της παραμονής της εκδρομής βοήθησα τη μητέρα μου στις ετοιμασίες. Μου έφτιαξε διάφορα φαγητά, νόστιμα γλυκά και μέσα σ' ένα καλάθι μου έβαλε πολλά φρούτα. Εγώ ετοίμασα τους χυμούς και το νερό που θα έπαιρνα μαζί μου, ενώ έβαλα κοντά στα άλλα πράγματα και τη μπάλα μου, καθώς και ένα μικρό κασετόφωνο. Εκείνη η νύχτα μου φάνηκε ατελείωτη, αφού δεν περνούσε με τίποτα ο χρόνος.

Επιτέλους, ξημέρωσε η πολυπόθητη μέρα. Ξυπνήσαμε πολύ πρωί και ξεκινήσαμε όλοι οι φίλοι μαζί. Στο δάσος θα πηγαίναμε με τα πόδια. Ήμασταν πολύ χαρούμενοι, ενθουσιασμένοι και γελαστοί. Οι φωνές και τα γέλια μας ξεσήκωναν τα σπίτια απ' όπου περνούσαμε μέχρι να βγούμε έξω από την πόλη. Η ανατολή του ήλιου μάς βρήκε στον δρόμο. Οι χρυσοπόρφυρες ακτίνες του λαμπερού ήλιου άρχισαν να χαϊδεύουν τη γη και να φωτίζουν τα πάντα. Ήταν ένα θέαμα πραγματικά φανταστικό και ανεπανάληπτο. Τέτοια ομορφιά δεν είχα ξαναδεί στη ζωή μου. Η φύση ολόκληρη ήταν χαρά Θεού! Σ' όλη τη διαδρομή δεν έπαψα στιγμή να παρατηρώ μαγεμένος την παραδεισένια ομορφιά της φύσης: τα καταπράσινα δέντρα, τα πολύχρωμα λουλούδια και τα

πουλάκια που κελαηδούσαν. Τα εύθυμα τραγούδια μας σκορπίζονταν στη γύρω φύση και έκαναν τα πουλιά και τα άλλα μικρά ζώακια να κοιτάζουν παραξενεμένα τριγύρω.

Μετά από κάμποση ώρα φτάσαμε! Αντικρίσαμε έναν πραγματικό παράδεισο, ένα τοπίο ονειρεμένο. Το δάσος με τα πανύψηλα δέντρα ήταν τόσο πυκνό, που ήταν αδύνατο να το τρυπήσουν οι ζεστές ακτίνες του ήλιου. Τα δέντρα έμοιαζαν με θεόρατους γίγαντες, που συναγωνίζονταν για το ποιο θα ξεπερνούσε το άλλο στο ύψος. Στάθηκα και το κοίταζα έκθαμβος. Μύρισα την ατμόσφαιρα κι αισθάνθηκα να ζαλιζομαι στο άρωμα του πεύκου και στην καθαρότητα του αέρα. Όπου κι αν γύριζες το κεφάλι σου έβλεπες φουντωτούς θάμνους, πυκνόφυλλα δέντρα και πολύχρωμα αγριολουλούδα. Το αεράκι φυσούσε ελαφρά και μας χάιδευε τα πρόσωπα. Από παντού ακούγονταν τα γλυκά κελαηδήματα των πουλιών, ενώ πάνω στα πανέμορφα λουλούδια πετούσαν χαρούμενες ποικιλόχρωμες πεταλούδες και άλλα έντομα. Τα γάργαρα νερά των πηγών κατηφόριζαν μουρμουρίζοντας ένα μονότονο τραγούδι.

Αφού χορτάσαμε ν' αναπνέουμε τον καθαρό αέρα και να χαιρόμαστε την εξίσια ομορφιά του φυσικού τοπίου, αποφασίσαμε πως ήταν ώρα ν' αρχίσουμε τα παιχνίδια. Ο καιρός ήταν τόσο ωραίος και η διάθεσή μας για παιχνίδι ήταν τόσο μεγάλη, ώστε σε λίγη ώρα όλο το δάσος βούιζε από τις χαρούμενες φωνές και τα ξεφωνητά μας. Πάίξαμε στην αρχή κυνηγητό, μετά μπάλα και στη συνέχεια διάφορα άλλα ενδιαφέροντα παιχνίδια. Μετά από αρκετές ώρες παιχνίδι, καθίσαμε κουρασμένοι κάτω από κάτι πελώρια πλατάνια για φαγητό. Πόσο νόστιμα και υπέροχα μου φαίνονταν όλα τα φαγητά! Φάγαμε με πολλή όρεξη ό,τι είχαμε πάρει μαζί μας και μετά μαζέψαμε όλα τα σκουπίδια και τα βάλαμε σε μια μεγάλη σακούλα, για να μη μολύνουμε το ωραίο περιβάλλον.

Η μέρα μας πέρασε τόσο ευχάριστα που δεν καταλάβαμε πόσο γρήγορα έφυγε ο χρόνος. Ο ήλιος τώρα έγερνε νυσταγμένος στη δύση του. Με βαριά καρδιά έπρεπε να αποχαιρετήσουμε το δάσος με τις πλούσιες ομορφιές του και να ξεκινήσουμε για τα σπίτια μας, όπου θα μας περίμεναν με αγωνία οι γονείς μας. Γεμάτος με χίλιες δυο ωραίες και ευχάριστες εντυπώσεις έφτασα αργά το απόγευμα στο σπίτι μου. Δεν πρόκειται ποτέ να ξεχάσω αυτή την υπέροχη εκδρομή στο δάσος, όπου πέρασα τόσο όμορφα την Κυριακή μου. Πάντα θα τη θυμάμαι με νοσταλγία και αγάπη.

ΣΤ) ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΑΙΧΝΙΔΙΟΥ

1η παράγραφος: Γράφω αν μου αρέσουν τα ατομικά ή τα ομαδικά παιχνίδια και ποιο προτιμώ.

2η παράγραφος: Περιγράφω πώς παίζεται το αγαπημένο μου παιχνίδι.

3η παράγραφος: Οι κανόνες του παιχνιδιού.

4η παράγραφος: Ποιος είναι ο σκοπός του (ψυχαγωγία, απόκτηση δεξιοτήτων, κοινωνικοποίηση, ρύθμιση συμπεριφοράς/ μαθαίνεις να χάνεις, να συνεργάζεσαι κ.τλ.).

5η παράγραφος: Τι μου αρέσει περισσότερο στο συγκεκριμένο παιχνίδι; Γράφω σκέψεις και συναισθήματα.

Παράδειγμα

ΘΕΜΑ: «Το ομαδικό παιχνίδι που μ' αρέσει»

Το παιχνίδι στη γειτονιά είναι από τις αγαπημένες μου ασχολίες όταν έχω ελεύθερο χρόνο. Μου αρέσουν όλα τα παιχνίδια, αλλά αυτό στο οποίο δεν μπορώ να αντισταθώ είναι «τα μήλα».

Το παιχνίδι αυτό δε χρειάζεται μεγάλη προετοιμασία ούτε ιδιαίτερο εξοπλισμό. Ανοιχτός χώρος, μια μπάλα, πολλά παιδιά και καλή διάθεση είναι αρκετά για να ξεκινήσει η διασκέδαση. Ο αριθμός των παιχτών δεν είναι καθορισμένος. Μπορούν να συμμετέχουν όλοι όσοι έχουν όρεξη, αρκεί να είναι πάνω από τρεις. Η ομάδα ορίζει με κλήρο δύο παιδιά που κάθονται αντικριστά σε αρκετή απόσταση μεταξύ τους. Οι υπόλοιποι παίκτες μπαίνουν στη μέση κι η δράση αρχίζει.

Οι δύο παίκτες ρίχνουν την μπάλα ο ένας στον άλλον προσπαθώντας να χτυπήσουν κάποιον απ' αυτούς που βρίσκονται στη μέση, ενώ αυτοί με τη σειρά τους προσπαθούν να αποφύγουν την μπάλα. Αν τελικά η μπάλα χτυπήσει κάποιον, αυτός είναι υποχρεωμένος να εγκαταλείψει το παιχνίδι. Αντίθετα, αν κάποιος προλάβει να την πιάσει πριν ακουμπήσει στο έδαφος, τότε κερδίζει ένα «μήλο», δηλαδή μια «ζωή». Έτσι, την επόμενη φορά που θα χτυπηθεί από την μπάλα, μπορεί να χρησιμοποιήσει τη «ζωή» και να παραμείνει στο παιχνίδι. Ακόμη, είναι δυνατό να χαρίσει αυτή τη «ζωή» σ' έναν από τους παίκτες που έχουν ήδη αποχωρήσει, βάζοντάς τον ξανά στο παιχνίδι.

Σκοπός του παιχνιδιού είναι οι δύο παίκτες που πετούν την μπάλα να βγάλουν έξω όλους τους υπόλοιπους. Τότε το παιχνίδι τελειώνει και μπορεί να ξεκινήσει νέος γύρος. Αυτοί που αποχωρούν πρώτοι είναι οι δύο που αναλαμβάνουν στον καινούριο γύρο να πετούν την μπάλα.

Έχω να θυμηθώ πολλές ευχάριστες ιστορίες και κωμικά περιστατικά που συμβαίνουν στη διάρκεια του παιχνιδιού. Η διασκέδαση και το γέλιο που προσφέρουν «τα μήλα» είναι μοναδικά, γι' αυτό μου αρέσουν και τα απολαμβάνω σε κάθε ευκαιρία.

Αμαλία Ζώνη: Μαθαίνω να γράφω σωστές Εκθέσεις - Δ΄ Δημοτικού
Αθήνα: Σαββάλας

ΑΦΗΓΗΜΑΤΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

Αφήγηση είναι η παρουσίαση ενός γεγονότος, πραγματικού ή φανταστικού, στην οποία δίνονται αναλυτικές πληροφορίες για το πώς εξελίσσεται το γεγονός αυτό.

Όταν αφηγούμαστε ένα γεγονός που ζήσαμε οι ίδιοι, αναφέρουμε:

- ✓ Ποιοι είναι οι πρωταγωνιστές;
- ✓ Πού έγινε;
- ✓ Πότε έγινε;
- ✓ Πώς έγινε;
- ✓ Τι έγινε;
- ✓ Γιατί έγινε;

Δεν ξεχνάμε να αναφέρουμε ποια πρόσωπα συμμετέχουν στην εξέλιξη του γεγονότος και ποιες ήταν οι σκέψεις και τα συναισθήματά μας για το γεγονός αυτό.

Σημείωση: Μνημονικός κανόνας: «**Με 4 Πι 2 Τι και 1 Γιατί** φτιάχνω μια αφήγηση στο **πι και φι**».

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:

α) Παρουσιάζουμε με χρονική σειρά τα περιστατικά που θέλουμε να αναφέρουμε, ώστε η αφήγηση να έχει αρχή, μέση και τέλος.

β) Χρησιμοποιούμε το α' πρόσωπο των ρημάτων και των αντωνυμιών, αφού αναφερόμαστε σε πράγματα που έχουμε πάρει μέρος οι ίδιοι.

γ) Προσέχουμε τον χρόνο των ρημάτων (συνήθως χρησιμοποιούμε παρατατικό και αόριστο), αφού αφηγούμαστε κάτι που έχει συμβεί στο παρελθόν. Όμως, μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε και ενεστώτα για να δώσουμε ζωντάνια στην αφήγησή μας.

δ) Χρησιμοποιούμε τις κατάλληλες λέξεις, φράσεις και προτάσεις που φανερώνουν χρόνο, δηλαδή, τους κατάλληλους χρονικούς προσδιορισμούς, ώστε η αφήγησή μας να έχει σωστή χρονική σειρά και να φαίνεται ξεκάθαρα η εξέλιξη της ιστορίας (π.χ. στην αρχή, στη συνέχεια, ύστερα από λίγο, ξαφνικά, έπειτα, στο τέλος κ.ά.).

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΑΦΗΓΗΣΗΣ

1^η παράγραφος - Πρόλογος

- ✓ **Πότε και πού συνέβησαν αυτά που αφηγούμαι**
(πότε; → πριν από λίγες μέρες, το περασμένο καλοκαίρι, πριν από λίγους μήνες, το Σαββατοκύριακο που πέρασε, χθες το βράδυ...
πού; → στο σπίτι μου, στο σχολείο, στον δρόμο, στη θάλασσα, στο εξοχικό μου, στο χωριό μου, στην κατασκήνωση...)
- ✓ **Ποιο είναι το γεγονός** (π.χ. μια θαλασσινή περιπέτεια, μια καλοκαιρινή καταιγίδα, ένα ατύχημα, μια πυρκαγιά στο δάσος, ένα ευχάριστο ή δυσάρεστο περιστατικό στο σχολείο)
- ✓ **Ποια πρόσωπα εμφανίζονται/πρωταγωνιστούν στην ιστορία** (π.χ. οι μαθητές κι οι δάσκαλοι του σχολείου, οι φίλοι μου, ο αδερφός μου, οι γείτονες κ.λπ.)

2^η παράγραφος

Τι ακριβώς έγινε στην αρχή:

3^η παράγραφος

Τι έγινε μετά:

4^η παράγραφος

Τι έγινε στο τέλος:

5^η παράγραφος

Γιατί έγινε:

6^η παράγραφος

Σκέψεις και συναισθήματα που μου προκαλεί το γεγονός
(ενθουσιασμός, μελαγχολία, χαρά, ικανοποίηση, νοσταλγία, συμπάθεια, ευαισθησία, προβληματισμός, θλίψη, στενοχώρια, απογοήτευση, ανησυχία, αγωνία, ανασφάλεια)

Παράδειγμα**ΘΕΜΑ: «Μια αξέχαστη καλοκαιρινή μου ανάμνηση»**

«Το περασμένο καλοκαίρι πέρασα τις διακοπές μου στο χωριό της μητέρας μου, στο σπίτι του παππού και της γιαγιάς. Το χωριό ονομάζεται Διακοφτό και βρίσκεται κοντά στη θάλασσα.

Ένα απόγευμα ο παππούς μου, ο οποίος είναι ψαράς στο επάγγελμα, μου πρότεινε να πάω μαζί του για ψάρεμα. Εγώ, φυσικά, ενθουσιάστηκα μ' αυτή την ιδέα, μια και δε μου είχε ξαναδοθεί μια τέτοια ευκαιρία. Έτσι, λοιπόν, πήραμε μαζί μας πετονιές, αγκίστρια, δολώματα και ξεκινήσαμε.

Όταν φτάσαμε στη θάλασσα, ρίξαμε την ψαρόβαρκα στο νερό και αρχίσαμε το ψάρεμα. Ο παππούς μου έδειξε πρώτα πώς να βάζω το δόλωμα σωστά και πώς να ρίχνω την πετονιά, γιατί εγώ δεν είχα την παραμικρή ιδέα.

Ο παππούς έβγαζε το ένα ψάρι μετά το άλλο κι εγώ τον κοίταζα με μεγάλο θαυμασμό. Δεν πέρασε πολλή ώρα, όταν ξαφνικά ένιωσα ένα πολύ δυνατό τράνταγμα. Στην αρχή τα έχασα τελείως. Δεν ήξερα τι συνέβαινε. Όμως γρήγορα συνήλθα και με τη βοήθεια του παππού άρχισα να ανεβάζω την πετονιά. Δεν πίστευα στα μάτια μου. Είχα πιάσει το πρώτο μου ψάρι! Ήταν ένα αρκετά μεγάλο ψάρι και ο παππούς είπε πως λέγεται τσιπούρα και πως είναι ένα από τα καλύτερα και νοστιμότερα ψάρια που ζουν στη χώρα μας.

Το βράδυ γύρισα στο σπίτι όλο φωνές και γέλια. Έτρεξα γρήγορα στους γονείς μου και τους έδειξα γεμάτος περηφάνια το ψάρι που είχα πιάσει. Εκείνοι με αγκάλιασαν και μου είπαν πως σε λίγο θα γίνω καλύτερος ψαράς κι από τον παππού μου.

Δε θα ξεχάσω ποτέ το πρώτο μου ψάρεμα. Ήταν σίγουρα η πιο όμορφη και ευχάριστη ανάμνηση του περασμένου καλοκαιριού».

Αμαλία Ζώη: Μαθαίνω να γράφω σωστά Εκθέσεις - Δ' Δημοτικού
Αθήνα: Σαββάλας

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

Πολλές φορές είναι απαραίτητο να φτιάξουμε ενημερωτικά κείμενα για διάφορες εκδηλώσεις (αφίσες, διαφημιστικά φυλλάδια, προσκλήσεις), ώστε να μπορέσουμε να κατευθύνουμε τους ενδιαφερόμενους ως προς το πώς, πότε θα έρθουν, πού κ.ά.

ΒΑΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

- ✓ **Τι είναι αυτό για το οποίο θέλουμε να ενημερώσουμε**
Αναφέρουμε πληροφορίες για την εκδήλωση (θεατρική παράσταση, παράσταση χορού, μπαλέτο, φιλανθρωπικό παζάρι, έκθεση βιβλίου κ.ά.)
- ✓ **Πού θα γίνει η εκδήλωση**
Αναφέρουμε πληροφορίες για τον χώρο που θα γίνει η εκδήλωση (στο θέατρο του σχολείου, στην τάξη μου, στο γυμναστήριο του σχολείου, στο προαύλιο κ.ά.)
- ✓ **Πότε θα γίνει η εκδήλωση**
Αναφέρουμε πληροφορίες για τον χρόνο που θα γίνει η εκδήλωση (Παρασκευή 5 Ιουνίου 2000, ώρα 09:00 π.μ. κ.ά.)
- ✓ **Πώς θα έρθουν οι ενδιαφερόμενοι**
Δίνουμε κατευθυντήριες οδηγίες για την πρόσβαση στον χώρο. (διαδρομή, κεντρικά σημεία, λεωφορεία που περνούν κοντά από το σημείο, μετρό κ.ά.)

Η δομή μιας πρόσκλησης

- ✓ Ποιος προσκαλείται
- ✓ Πού προσκαλείται
- ✓ Ημέρα που θα γίνει το γεγονός
- ✓ Ώρα
- ✓ Διεύθυνση
- ✓ Τηλέφωνο
- ✓ Ποιος προσκαλεί

Αγγελίες

Αγγελία είναι η μετάδοση μιας είδησης ή πληροφορίας με την οποία γίνεται γνωστό στο ευρύ κοινό κάποιο πράγμα ή γεγονός, όπως για παράδειγμα η πώληση ή η αγορά ενός οικοπέδου, η εύρεση εργασίας κ.ά.

Όταν γράφουμε μια αγγελία :

- ξεχωρίζουμε και αναφέρουμε τις πιο σημαντικές πληροφορίες που πρέπει να περιέχει.
- χρησιμοποιούμε ελλειπτικές προτάσεις.
- χρησιμοποιούμε αριθμητικά, συντομογραφίες και αρκτικόλεξα.

Παράδειγμα:

Ενοικιάζεται διαμέρισμα 58 τ.μ., Καλλιθέα, 4^{ου} ορ., 1 υ/δ, κατασκευή 1980, WC, κεντρική θέρμανση, κλιματισμός, ιδανικό για φοιτητές, ανακαινισμένο, τιμή 250€, τηλ. 6973456555

ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΟΛΟΓΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

Επιχειρηματολογικά κείμενα λέγονται τα κείμενα στα οποία παρουσιάζουμε την άποψή μας, τη γνώμη μας (θετική ή αρνητική) για κάποιο συγκεκριμένο ζήτημα και επιδιώκουμε να πείσουμε τον αναγνώστη για την ορθότητα της άποψής μας με λογικά επιχειρήματα.

Επιχείρημα είναι μια σκέψη που βασίζεται στη λογική και αποδεικνύει ότι η άποψη που υποστηρίζουμε είναι σωστή ή αντικρούει τις απόψεις των άλλων.

1^η παράγραφος: Η άποψή μας

Αναφέρουμε ποιο είναι το θέμα που μας απασχολεί παρουσιάζοντας πολύ σύντομα, με μια - δυο προτάσεις, και τη δική μας άποψη, τη θέση μας πάνω στο συγκεκριμένο ζήτημα χρησιμοποιώντας φράσεις όπως:

- ✓ Πιστεύω πως/ότι...
- ✓ Νομίζω πως/ότι...
- ✓ Θεωρώ πως/ότι...
- ✓ Η άποψή μου είναι πως/ότι...
- ✓ Η γνώμη μου είναι πως/ότι...
- ✓ Έχω την άποψη πως/ότι...
- ✓ Έχω τη γνώμη πως/ότι...
- ✓ Κατά τη γνώμη μου...
- ✓ Μου φαίνεται πως/ότι...

2^η παράγραφος: Τα επιχειρήματά μας

Στη συνέχεια παραθέτουμε ένα ένα τα επιχειρήματά μας, παραθέτουμε δηλαδή τους συλλογισμούς μας με τους οποίους θα υποστηρίξουμε την άποψή μας. Για να παρουσιάσουμε ολοκληρωμένα τους συλλογισμούς μας φροντίζουμε κάθε φορά:

α) να τους αιτιολογούμε με τις κατάλληλες αιτιολογικές προτάσεις (γιατί, επειδή, διότι, αφού, καθώς, εφόσον κ.λπ.)

β) να χρησιμοποιούμε παράλληλα και φράσεις που δηλώνουν τα συναισθήματά μας ή με τις οποίες προσπαθούμε να προκαλέσουμε κάποια συναισθήματα ανάλογα με τα δικά μας στον αναγνώστη (π.χ. δε συμφωνείτε ότι..., είναι κρίμα να..., είναι άσχημο/ευχάριστο/σπουδαίο/ασήμαντο...)

3^η παράγραφος: Το συμπέρασμα

Καταλήγουμε σε ένα αιτιολογημένο και λογικό συμπέρασμα. Μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε φράσεις όπως:

- ✓ Επομένως...
- ✓ Άρα...
- ✓ Συμπεραίνει, λοιπόν, κανείς ότι...
- ✓ Συμπερασματικά προκύπτει ότι...
- ✓ Καταλήγουμε, λοιπόν, στο συμπέρασμα πως...

Παράδειγμα

ΘΕΜΑ: «Τα ηλεκτρονικά παιχνίδια στη ζωή μας»

Εδώ και αρκετά χρόνια, τα ηλεκτρονικά παιχνίδια έχουν μπει για τα καλά στη ζωή μας και κυρίως στη ζωή των παιδιών. Για τον λόγο αυτό, έχουν γίνει πάρα πολλές μελέτες από ειδικούς επιστήμονες (ψυχολόγους, κοινωνιολόγους κ.λπ.), με στόχο να διερευνηθούν οι θετικές και οι αρνητικές συνέπειες από τη χρήση τους.

Σε αυτό που σχεδόν όλες οι μελέτες συμφωνούν είναι ότι τα ηλεκτρονικά παιχνίδια, εκτός από το γεγονός ότι προσφέρουν ψυχαγωγία, συμβάλλουν στην ανάπτυξη και στη βελτίωση των γνωστικών δεξιοτήτων των παιδιών. Πιο συγκεκριμένα, ενισχύουν τη συγκέντρωση της προσοχής και της παρατηρητικότητας των παιδιών, ενώ συγχρόνως βελτιώνουν τη δεξιότητα και τους λεπτούς χειρισμούς. Επιπλέον, καλλιεργούν την ικανότητα των παιδιών να βρίσκουν λύσεις σε προβλήματα και γενικά συμβάλλουν στην αύξηση των γενικών γνώσεων των παιδιών.

Από την άλλη πλευρά, σύμφωνα με τα αποτελέσματα επιστημονικών ερευνών, η χρήση των ηλεκτρονικών παιχνιδιών, και μάλιστα για πολλές ώρες, έχει και σοβαρές αρνητικές συνέπειες. Πιο αναλυτικά, περιορίζει τη φαντασία των παιδιών, αφού έτσι δε δημιουργούνται εικόνες, όπως συμβαίνει όταν διαβάζουν ένα βιβλίο. Ακόμα, εξοικειώνει τα παιδιά με τη βία, μια και παρακολουθώντας συνεχώς βίαιες συμπεριφορές υπό ασφαλείς συνθήκες και μασουλώντας λιχουδιές, τα κάνει να αντιμετωπίζουν τη βία ως κάτι συνηθισμένο και ανώδυνο. Τέλος, μια άλλη σημαντική επίπτωση είναι η εξάρτηση που δημιουργείται στα παιδιά από τα ηλεκτρονικά παιχνίδια, καθώς η πολύωρη ενασχόληση με αυτά τα κάνει να μη θέλουν και να μην μπορούν να σταματήσουν να παίζουν και να αντλούν ευχαρίστηση μόνο όταν ασχολούνται μαζί τους.

Συμπεραίνει, λοιπόν, κανείς ότι το πρόβλημα δεν είναι τα ίδια τα ηλεκτρονικά παιχνίδια αλλά το είδος και ο τρόπος χρήσης τους. Αν αποφύγουμε τα παιχνίδια που προβάλλουν τη βία και τα χρησιμοποιούμε με μέτρο, τότε τα ηλεκτρονικά παιχνίδια μπορούν να αποτελέσουν μέσο ψυχαγωγίας αλλά και πηγή γνώσης.

ΚΕΙΜΕΝΑ ΜΕ ΟΔΗΓΙΕΣ

Οι **οδηγίες** είναι κείμενα που δείχνουν τον τρόπο με τον οποίο μπορεί να κάνει κάποιος σωστά μια ενέργεια (π.χ. να παίξει ένα παιχνίδι, να μαγειρέψει ένα γλυκό, να συανμολογήσει ένα έπιπλο)

ΤΑ ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΟΔΗΓΙΩΝ

- ✓ Είμαστε σύντομοι και σαφείς.
- ✓ Ακολουθούμε συγκεκριμένα βήματα και αριθμούμε τις οδηγίες.
- ✓ Χρησιμοποιούμε το κατάλληλο σύμβολο, σχέδιο ή εικόνα (μπορεί να συνοδεύονται και από κείμενο ή να είναι σκέτα), για να βοηθήσουμε να γίνει η οδηγία κατανοητή.
- ✓ Σημειώνουμε πιθανά προβλήματα που μπορεί να προκύψουν και προτείνουμε εναλλακτικές λύσεις.

Για να δώσουμε οδηγίες, χρησιμοποιούμε:

- ✓ τον **ενεστώτα της οριστικής** (στο α' πρόσωπο του πληθυντικού)
π.χ. Κατεβαίνουμε τις σκάλες χωρίς να τρέχουμε.
- ✓ τον **ενεστώτα ή τον αόριστο της προστακτικής**
π.χ. Κατεβαίνετε / Κατεβείτε τις σκάλες χωρίς να τρέχετε.
- ✓ τον **ενεστώτα ή τον αόριστο της υποτακτικής**
π.χ. Να κατεβαίνετε / Να κατεβείτε τις σκάλες χωρίς να τρέχετε.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

«ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΣΩΜΑΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ»

- 1) Κάθισε στην καρέκλα με τα χέρια πάνω στους μηρούς.
- 2) Σκύψε αργά, φτάνοντας τα χέρια σου μέχρι τα πόδια, ενώ ταυτόχρονα βγάλε τον αέρα μετρώντας αργά μέχρι το 4.
- 3) Ανέβα πάνω στην αρχική θέση, μετρώντας ξανά μέχρι το 4, ενώ ταυτόχρονα κάνε εισπνοή.
- 4) Μείνε εκεί για λίγο και επανάλαβε ξανά, 5 έως 7 φορές.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Επιστολή ή γράμμα είναι ένα μεγάλο κείμενο που στέλνουμε σε κάποιον που βρίσκεται μακριά μας όταν θέλουμε να επικοινωνήσουμε γραπτά μαζί του.

Κάθε φορά που γράφουμε μια επιστολή πρέπει να προσέχουμε τα εξής:

α) Πάνω δεξιά στη σελίδα γράφουμε τον **τόπο** και την **ημερομηνία** που γράφεται η επιστολή (π.χ. Κρήτη, 20 Μαρτίου 2017).

β) Στην επόμενη σειρά, στα αριστερά, γράφουμε την **προσφώνηση** (π.χ. Αγαπημένη μου γιαγιά, Αγαπητέ Νίκο, Αξιότιμη κύριε Δήμαρχε κ.λπ.)

γ) **Περιεχόμενο**

- **Πρόλογος:** Παρουσιάζουμε τον λόγο για τον οποίο γράφουμε την επιστολή.
- **Κύριο Θέμα:** Παρουσιάζουμε το θέμα μας, τα νέα μας, τις πληροφορίες μας, τις απόψεις μας, τους προβληματισμούς μας και τις προτάσεις μας.
- **Επίλογος:** Εκφράζουμε τα συμπεράσματά μας και καλούμε τον παραλήπτη να σκεφτεί όσα του είπαμε στην επιστολή. Επίσης, μπορούμε να τον προτρέψουμε να προχωρήσει σε κάποια επιθυμητή ενέργεια.

δ) Στο τέλος της επιστολής, κάτω δεξιά, γράφουμε την **επιφώνηση**.

(π.χ. Με εκτίμηση / Με τιμή, Με αγάπη)

ε) Κάτω από την επιφώνηση γράφουμε μόνο το **όνομά μας** (σε περίπτωση φιλικής επιστολής) ή **ολόκληρο το ονοματεπώνυμό μας** (σε επίσημες επιστολές), συνοδευόμενο από την ιδιότητά μας (προαιρετικά).

π.χ. Ο φίλος σου Κώστας

Ο Δήμαρχος Ελληνικού, Γιάννης Κωνσταντάτος

στ) Αν έχουμε παραλείψει να αναφέρουμε κάτι (είτε είναι σχετικό με την επιστολή είτε άσχετο), το σημειώνουμε με τα αρχικά ΥΓ. (υστερόγραφο) και το προσθέτουμε στο τέλος της επιστολής, μετά την επιφώνηση και το όνομά μας.

Πώς γράφω μια επιστολή (βήμα βήμα)
Ένα πρόβλημα που αφορά τον δήμο μας

Κύριο Δήμαρχο
του δήμου Ελληνικού- Αργυρούπολης

Αργυρούπολη, 14 Δεκεμβρίου 2016

Αξιότιμε κύριε Δήμαρχε,

Σας γράφουμε αυτή την επιστολή για να σας εκφράσουμε την ανησυχία μας για ένα ζήτημα που μας έχει απασχολήσει πολύ και αφορά την ασφάλεια των ατόμων με ειδικές ανάγκες που κατοικούν ή που επισκέπτονται τον δήμο μας.

Την προηγούμενη εβδομάδα γίναμε μάρτυρες ενός περιστατικού που συνέβη μπροστά ακριβώς από το σχολείο μας. Ένας τυφλός συνάνθρωπός μας, στην προσπάθειά του να περάσει στο απέναντι πεζοδρόμιο, τραυματίστηκε - ευτυχώς ελαφρά - και μεταφέρθηκε στο νοσοκομείο. Παρά το γεγονός πως αυτή τη φορά ο συμπολίτης μας στάθηκε τυχερός, δεν μπορούμε να είμαστε σίγουροι ότι δε θα επαναληφθεί κάποιο ατύχημα, με δυστυχέστερη κατάληξη.

Για τον λόγο αυτό, πραγματοποιήσαμε μια μικρή έρευνα και διαπιστώσαμε πως στην περιοχή μας δεν υπάρχουν σ' όλα τα πεζοδρόμια γραμμές όδευσης για τους τυφλούς. Όμως, ακόμα και σε ορισμένα πεζοδρόμια όπου υπάρχουν τέτοιες γραμμές, πολλές φορές τα αυτοκίνητα τις καλύπτουν έχοντας σταθμεύσει παράνομα στον χώρο. Τέλος, ελάχιστοι φτωεινοί σηματοδότες διαθέτουν ηχητική σήμανση για τη διευκόλυνση των ατόμων με προβλήματα όρασης.

Με βάση, λοιπόν, τα παραπάνω προβλήματα, θα θέλαμε να σας προτείνουμε κάποιες λύσεις προκειμένου να διευκολυνθεί η ζωή των ατόμων με ειδικές ανάγκες. Πιο συγκεκριμένα, κρίνουμε αναγκαία την κατασκευή γραμμών όδευσης για τυφλούς σε όλα τα πεζοδρόμια της πόλης μας. Επιπλέον, θα πρέπει να καθιερωθούν αυστηρά πρόστιμα για όσους σταθμεύουν παράνομα τα οχήματά τους πάνω σε αυτές τις γραμμές, ενώ συγχρόνως χρειάζεται να εγκατασταθούν ηχητικοί σηματοδότες σε όλα τα φανάρια της πόλης.

Ελπίζουμε οι προτάσεις μας να σας βοηθήσουν στην αντιμετώπιση αυτού του τόσο σημαντικού ζητήματος που έχει προκύψει, καθώς η πολιτεία οφείλει να παρέχει ίσες ευκαιρίες σε όλους και να μην οδηγεί τα άτομα με ειδικές ανάγκες στην απομόνωση.

Με εκτίμηση
Οι μαθητές της Ε' Δημοτικού
των Εκπ/ρίων Γ. Ζώη

όνομα και διεύθυνση
παραλήπτη

τόπος και ημερομηνία

προσφώνηση

πρόλογος (ο λόγος για
τον οποίο γράφω την
επιστολή)

παρουσίαση
πληροφοριών-
γεγονότων /
προβληματισμών

παρουσίαση
προτάσεων

επίλογος (συμπέρασμα
και προσδοκίες)

επιφώνηση

υπογραφή

- Το **ύφος** της επιστολής μας εξαρτάται από τον σκοπό για τον οποίο τη γράφουμε καθώς και τη σχέση μας με τον παραλήπτη. Έτσι, η επιστολή μας μπορεί να είναι γραμμένη σε **προσωπικό-φιλικό ύφος** ή σε **επίσημο και τυπικό ύφος**.

Επίσημο ύφος: 1) Προσφώνηση: Αξιότιμε/η Κύριε/ια, Αγαπητέ/ή Κύριε/ια κ.ά.
 2) Επιφώνηση: Με τιμή, Με εκτίμηση κ.ά.
 3) Χρήση «επίσημου» λεξιλογίου (π.χ. «θα επιθυμούσα», «μπορείτε να πράξετε», «αντιλαμβάνομαι» κ.λπ.). Επίσης δε χρησιμοποιώ ύβρεις.
 4) Επιχειρηματολογία: Όταν επιθυμώ να πετύχω κάτι, πρέπει να αναπτύξω και να τεκμηριώσω τα επιχειρήματά μου, παρουσιάζοντας παραδείγματα και προτάσεις.

Ανεπίσημο ύφος: 1) Προσφώνηση: Φίλε Μιχάλη, Αγαπητέ παππού, Πολυαγαπημένη μου γιαγιά κ.ά.
 2) Επιφώνηση: Με αγάπη, Σε φιλώ, κ.ά.
 3) Χρήση «καθημερινού» λεξιλογίου.
 4) Εκφράζω τα συναισθήματά μου: Στην περίπτωση που γράφω μια επιστολή σε ανεπίσημο ύφος, μπορώ πιο ελεύθερα να εκφράσω τα συναισθήματά μου.

- Όταν οι επιστολές είναι μικρά κείμενα, πρέπει το περιεχόμενό τους να διατυπώνεται με **ακρίβεια, σαφήνεια και συντομία**. Έτσι, πρέπει με λίγα λόγια να πω αυτά που επιθυμώ να πω, χωρίς να παραλείψω κάτι σημαντικό.
- Όταν η έκταση της επιστολής είναι μεγάλη, τότε χωρίζω κανονικά το κύριο θέμα μου σε παραγράφους. Σε περιπτώσεις που η επιστολή μου έχει μικρή έκταση, τότε δεν είναι απαραίτητο να χωρίσω το κύριο θέμα σε παραγράφους (πάντοτε όμως ξεχωρίζω τον πρόλογο από το κύριο θέμα και το κύριο θέμα από τον επίλογο).

«Γράμμα στον αδελφό μου που σπουδάζει σε άλλη πόλη»

Αργυρούπολη, 20 Δεκεμβρίου 2016

Πολυαγαπημένε μου αδελφούλη,

Τι κάνεις; Πώς τα πας με τα μαθήματα στη σχολή σου; Ξέρω ότι έχεις να παραδώσεις κάποιες εργασίες αυτό το εξάμηνο και δε σου μένει πολύς ελεύθερος χρόνος.

Εμείς, πριν από λίγες μέρες, πήραμε ελέγχους στο σχολείο. Είχα μεγάλη αγωνία να δω τι βαθμούς μου είχε βάλει η δασκάλα. Ευτυχώς τα πήγα πολύ καλά εκτός από τη μουσική όπου πήρα «Β». Βλέπεις, αδελφούλη μου, δεν είμαι μουσικό ταλέντο όπως εσύ. Αποφάσισα, όμως, να κάνω ό,τι μπορώ για να τα καταφέρω καλύτερα την επόμενη φορά.

Ας αφήσουμε όμως τα μαθήματα και το σχολείο. Το επόμενο Σάββατο η φίλη μου, η Ισμήνη, θα κάνει πάρτι. Είναι καλεσμένη όλη η τάξη και συζητάμε με τις φίλες μου τι θα φορέσουμε. Λέω να βάλω την μπλούζα που μου έκανες δώρο στα γενέθλιά μου μαζί με τη φούστα που μου πήρε η μαμά ως επιβράβευση για τους καλούς βαθμούς που πήρα στο σχολείο. Ή μήπως να ζητήσω από τη φίλη μου, την Ελπίδα, να μου δανείσει το κόκκινο φόρεμα, που μου αρέσει πολύ;

Περιμένω να μου γράψεις σύντομα και να μου πεις κι εσύ πώς τα περνάς στην όμορφη συμπρωτεύουσα, τη Θεσσαλονίκη. Ανυπομονώ να μάθω και τα δικά σου νέα. Σε φιλώ γλυκά στα δυο σου μάγουλα.

Με πολλή αγάπη
Η μικρή σου αδελφούλα

ΠΩΣ ΓΡΑΦΩ ΜΙΑ ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η περίληψη είναι η παρουσίαση ενός κειμένου με σύντομο τρόπο. Η περίληψη είναι ένα νέο κείμενο που συντάσσεται και περιλαμβάνει τα βασικότερα σημεία του αρχικού.

Στόχος μας είναι να αποδώσουμε τις σημαντικές ιδέες του κειμένου .

Η γραφή της περίληψης ενός κειμένου είναι μια εργασία που συχνά χρειάζεται να κάνουμε σαν μαθητές αλλά και σαν ενήλικοι. Μπορεί να μας ζητηθεί να κάνουμε μια περίληψη σε συγκεκριμένες σειρές ή με ορισμένο αριθμό λέξεων.

Η **έκταση** της περίληψης εξαρτάται από το είδος, το μέγεθος και τη δομή του δοθέντος κειμένου.

ΤΑ ΒΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΚΟΛΟΥΘΟΥΜΕ ΓΙΑ ΝΑ ΓΡΑΨΟΥΜΕ ΜΙΑ ΠΕΡΙΛΗΨΗ

- 1) Διαβάζουμε καλά και κατανοούμε το κείμενο.
- 2) Βρίσκουμε το κυρίως θέμα του.
- 3) Χωρίζουμε το κείμενο σε παραγράφους.
- 4) Διαβάζουμε την κάθε παράγραφο, υπογραμμίζουμε τις λέξεις ή φράσεις κλειδιά που θεωρούμε σημαντικές και πρέπει να τις αναφέρουμε.
- 5) Βάζουμε πλαγιότιτλο σε καθεμία παράγραφο.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Ένας πρακτικός τρόπος για να καταλάβουμε αν έχουμε υπογραμμίσει τις σημαντικότερες λέξεις-φράσεις μιας παραγράφου είναι να τις διαβάσουμε τη μία μετά την άλλη, απομονώνοντάς τες από το υπόλοιπο κείμενο. Αν αποδίδουν το βασικό νόημα της παραγράφου, τότε οι επιλογές μας είναι εύστοχες.

6) Κάνουμε **συρραφή των πλαγιότιτλων** σε ένα εναίο κείμενο. Για τον σκοπό αυτό χρησιμοποιούμε κατάλληλες λέξεις (π.χ. **έπειτα, στη συνέχεια, και, ακόμη, στο τέλος** κ.ά.) και τροποποιούμε τις προτάσεις ώστε να μπορούν να συντεθούν σε ένα όμορφο κείμενο με νόημα και συνέχεια.

7) **Ξαναδιαβάζουμε** την περίληψη και **κάνουμε διορθώσεις**. Μετράμε τις λέξεις μας προσεχτικά, επαναδιατυπώνουμε ενδεχομένως κάποιες προτάσεις μας διαφορετικά και ελέγχουμε για ορθογραφία, στίξη και τονισμό.

Και κάτι τελευταίο: Δεν ξεχνάμε ότι μια περίληψη περιέχει μόνο την ουσία κι όχι περιττές λεπτομέρειες!

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΝΤΑΞΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΛΗΨΗΣ

- Αποφεύγουμε τη χρήση αυτούσιων λέξεων ή φράσεων του κειμένου (αλλάζουμε τις φράσεις ή τις λέξεις που χρησιμοποιεί ο συγγραφέας). Αν χρειαστεί να το κάνουμε, βάζουμε τις λέξεις ή τις φράσεις σε εισαγωγικά.
- Πολλές φορές οι συγγραφείς χρησιμοποιούν λέξεις, φράσεις ή το ασύνδετο σχήμα, για να εστιάσουν σε κάποιο σημείο την προσοχή μας. Συνήθως τα σημεία αυτά είναι και τα σημαντικότερα και δεν πρέπει να παραλείπονται στην περίληψη.
- Χρησιμοποιούμε διαρθρωτικές λέξεις*, για να «δέσουμε» μεταξύ τους τα μέρη της περίληψης.
- Δεν κρίνουμε τις απόψεις του συγγραφέα ούτε μιμούμαστε το ύφος του.
- Δεν προσθέτουμε δικά μας σχόλια στην περίληψη και δεν διατυπώνουμε δικά μας συμπεράσματα.
- Πιθανή αρχή της περίληψης: «Στο κείμενο αυτό ο Χ / ο συγγραφέας / ο δοκιμιογράφος / ο αρθρογράφος αναφέρεται σε... /πραγματεύεται... / διερευνά...»
- Πιθανό τέλος της περίληψης: «Τέλος / Συνοψίζοντας / Τελειώνοντας ο συγγραφέας προτείνει ... / συμπεραίνει ... / διαπιστώνει...»
- Γράφουμε την περίληψη πρώτα στο πρόχειρο, στο οποίο κάνουμε και τις διορθώσεις μας, πριν την καθαρογράψουμε.

- *α)αίτιο-αποτέλεσμα: επειδή ,διότι, γιατί, με αποτέλεσμα, επομένως, άρα κ.ά.
 β)χρονική σχέση: ύστερα, προηγουμένως, εν τω μεταξύ, στη συνέχεια κ.ά.
 γ) όρος, προϋπόθεση: αν, εάν, εκτός κι αν, σε περίπτωση, με την προϋπόθεση, με τον όρο κ.ά.
 δ) αντίθεση: αλλά, όμως, αντίθετα, ωστόσο, εξάλλου, από την άλλη πλευρά, εντούτοις κ.ά.
 ε) επεξήγηση: δηλαδή, με άλλα λόγια, για να το πω απλά κ.ά.
 στ) έμφαση: είναι αξιοσημείωτο/ αξιοπρόσεκτο ότι ..., θα ήθελα να τονίσω το εξής, να επιστήσω την προσοχή κ.ά.
 ζ) παράδειγμα: για παράδειγμα, π.χ., λ.χ. κ.ά.
 η) απarıθμηση επιχειρημάτων: πρώτο, δεύτερο ,τρίτο ... καταρχήν, παράλληλα, τελικά, στη συνέχεια κ.ά.
 θ) διάρθρωση του κειμένου: το άρθρο / η μελέτη / η εισήγηση / η ομιλία / η επιφυλλίδα /το κείμενο ... κ.ά.

ι) **συμπέρασμα / ανακεφαλαίωση**: συμπεραίνοντας, ανακεφαλαιώνοντας, συμπερασματικά θα λέγαμε, στο τέλος κ.ά.

ια) **επίσης, επιπλέον, επιπροσθέτως, ακόμα κ.ά.**

Το μεγάλο μυστικό

1§ Συνεχίσαμε την πορεία μας για τη **σπηλιά**. Όταν φτάσαμε κοντά, ένα κοπάδι γκρίζα αγριοπερίστερα πέταξαν τρομαγμένα, χτυπώντας τα φτερά τους. Καθίσαμε έξω σ' έναν μεγάλο βράχο, για να ξεκουραστούμε.

2§ Γύρισα και κοίταξα τη σπηλιά. Το **λιγυστό φως** της μέρας φώτιζε την είσοδό της. Πιο μέσα **όλα ήταν σκοτεινά**. Η ώρα κυλούσε ευχάριστα, αλλά ο αέρας δυνάμωσε κι άρχισε να φουρτουιάζει. Τα αφρισμένα κύματα της θάλασσας μαστίγωναν τα βράχια, για να προχωρήσουν μέχρι μέσα στη σπηλιά και να ξαναβγούν, παρασέρνοντας τις πέτρες και τα βότσαλα της μικρής **παραλίας** που είχε σχηματιστεί έξω από αυτή.

— Έχεις μπει ποτέ σου μέσα; ρώτησα τον Κωσταντή.

— Φυσικά και έχω μπει. Γιατί, εσύ φοβάσαι να μπεις;

Δίστασα λίγο να απαντήσω.

— Για να πω την αλήθεια, φοβάμαι.

— Κοιτάτε, μωρέ, έναν φοβητσιάρη που τον έχουμε και στην ομάδα μας... κορόιδεψε.

Έσκυψα το κεφάλι από ντροπή. Σε λίγο μπήκαν στη συζήτηση και οι άλλοι.

— Έχω ακούσει πως κάποτε σ' αυτήν εδώ τη σπηλιά έκρυβαν οι πειρατές τους θησαυρούς τους, είπε ο Δημήτρης.

— Δεν ξέρω τι γινόταν παλιά, πήρε και πάλι το λόγο ο **αρχηγός**. Εγώ δε βρήκα κανέναν θησαυρό. Λοιπόν, για να δούμε ποιος από εσάς έχει ψυχή μέσα του. Όποιο παλικάρι μπει στη σπηλιά, θα του δώσω τη σφυρίχτρα μου. Κοιταχτήκαμε όλοι μεταξύ μας αλλά **κανένας δε σηκώθηκε από τη θέση του**. Μας είχε κυριεύσει ένα **δέος** για τον τόπο και το χώρο αλλά και μια **ανατριχίλα** για το τι θα συναντούσαμε εκεί μέσα.

— Μωρέ κάτι παλικάρια που έχω στην ομάδα μου! Κανένας θαρραλέος! συνέχισε ο αρχηγός.

Κανένας δεν κουνήθηκε από τη θέση του.

— Γιατί δεν πηγαίνεις εσύ; τον ρώτησε ο Γρηγόρης.

— Εγώ... κόμπιασε, εγώ έχω ξαναπάει. Αν θέλει, ας μπει κάποιος άλλος.

— Τότε **να πάμε όλοι μαζί**, πρότεινε ο Νικολής.

— Καλή ιδέα, απάντησε με ανακούφιση ο Κωσταντής, βγαίνοντας από τη δύσκολη θέση που βρισκόταν.

— Να μην προχωρήσουμε πολύ μέσα στη σπηλιά, δε θα βλέπουμε, είπε ο Σταύρακας. Έφυγε και ο ήλιος και σε λίγο θα σκοτεινιάσει περισσότερο.

3§ Προχωρήσαμε αργά και φοβισμένα. Σταθήκαμε λίγο για να συνηθίσουν τα μάτια μας στο μισοσκόταδο. Τα πόδια μας βούλιαζαν στη μαλακή άμμο και η υγρασία της ατμόσφαιρας μας πάγωνε ακόμα περισσότερο. Το ξαφνικό πέταγμα ενός Θηλυκού περιστέριού, που πύρωνε υπομονετικά τα αβγά του, έκανε το αίμα μας να κυλήσει γρηγορότερα στις φλέβες μας. Το μάτι μας έσκισε το ημίφως της σπηλιάς. Κοιτάζαμε γύρω μας φοβισμένα. Όσο μπορούσαμε να δούμε, διακρίναμε έναν πελώριο Θόλο να υψώνεται από πάνω μας. Από την οροφή του κρέμονταν δεκάδες σταλαχτίτες, που από τις άκρες τους έπεφτε, σαν το δάκρυ της μαστίχας, το νερό.

4§Κανένας δε μιλούσε. Προσπαθούσαμε να κρατήσουμε μέσα μας αυτή την πρωτόγνωρη εικόνα που βλέπαμε. Η σπηλιά συνεχιζόταν προς τα μέσα αλλά το σκοτάδι μας εμποδίζει να δούμε.

— Τι λέτε, να προχωρήσουμε ακόμα λίγο; Η φωνή του Πιπίλα έσπασε την ησυχία και τη βουβαμάρα που μας σκέπαζε. Έχω μαζί μου έναν φακό. Πάμε λίγο πιο μέσα να δούμε τι έχει... Κανένας δεν απάντησε.

— Αν πάμε, θα πάμε όλοι μαζί και θα κρατάμε ο ένας το χέρι του άλλου, αποκρίθηκε ο Θαρραλέος αρχηγός μας. Συμφωνείτε;

Γύρισα και κοίταξα προς τα πίσω το άνοιγμα της σπηλιάς. Η απόσταση που μας χώριζε ήταν μικρή αλλά κάθε βήμα προς τα μέσα ήταν αρκετά μέτρα προς το άγνωστο.

Μάρκος Κάβουρας, Το μεγάλο μυστικό, εκδ. Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα, 2004 (δισακευή)

Διαδικασία σύνταξης της περίληψης: Διαβάζουμε πολύ καλά το παραπάνω κείμενο και σημειώνουμε τις λέξεις-κλειδιά της κάθε παραγράφου. Πριν από την εύρεση των λέξεων-κλειδιών, γράφουμε το θέμα του κειμένου.

Θέμα: Η περιπέτεια μιας παρέας παιδιών, που θέλησαν να δουν από κοντά μια σπηλιά και ενώ στην αρχή δίσταζαν να μπου σε αυτή, τελικά το έπραξαν.

Στη συνέχεια φτιάχνουμε πλαγιότιτλους για κάθε παράγραφο του κειμένου:

1§ Η «πρώτη γνωριμία» με τη σπηλιά.

2§ Τα παιδιά διστάζουν να μπου στη σπηλιά, αλλά τελικά αποφασίζουν να το κάνουν.

3§ Το εντυπωσιακό εσωτερικό της σπηλιάς και ο αιφνιδιασμός από την περισσότερα.

4§ Η απόφαση των παιδιών να συνεχίσουν την πορεία τους εντός της σπηλιάς.

Αφού φτιάξαμε τους πλαγιότιτλους μου και υπογραμμίσαμε τις λέξεις-κλειδιά, είμαστε έτοιμοι να συντάξουμε την περίληψή μας. Για να βεβαιωθούμε πως δε θα παραλείψουμε καμία χρήσιμη πληροφορία, ξαναδιαβάζουμε το κείμενο άλλη μια φορά.

Περίληψη κειμένου

Το κείμενο αυτό αναφέρεται σε μια παρέα παιδιών που είχε σκοπό να μπει μέσα σε μια σπηλιά, η οποία βρίσκεται δίπλα σε μια παραλία. Όμως, το λιγοστό φως έκανε τα παιδιά να μη νιώθουν σίγουρα γι' αυτό τους το εγχείρημα. Ακόμα και ο αρχηγός τους δίσταζε. Τελικά μπήκαν όλοι μαζί στη σπηλιά. Εκεί, αφού πρώτα μια περισσότερά τους τρόμαξε, αντίκρισαν έναν πελώριο θόλο, από την οροφή του οποίου κρέμονταν σταλαχτίτες. Στη συνέχεια ξεθάρρεψαν και αποφάσισαν να συνεχίσουν την πορεία τους εντός της σπηλιάς.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΑ
ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΖΩΗ

σε πάντα για την αριστεία

ΠΑΙΔΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ | ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ | ΔΗΜΟΤΙΚΟ | ΓΥΜΝΑΣΙΟ | ΛΥΚΕΙΟ

Αβέρωφ 12-14, 16452 ☎ 210 9617817 ✉ info@zois-school.gr 🌐 www.zois-school.gr